

บทที่ 1

บทนำ

บทบาทของภาคอุตสาหกรรมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้น มีมาเกือบ 3 ทศวรรษแล้ว นับตั้งแต่มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2508) โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาประเทศจากประเทศที่มีพื้นฐานทางการเกษตรให้ก้าวไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมขั้นสุดท้าย ด้วยเหตุนี้เองการกำหนดทิศทางเป้าหมายของการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศนับเนื่องจากปี 2504 อันเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 ครอบคลุมกระทั่งสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ในปี 2529 ความเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมได้ปรากฏชัดเจนนับแต่เพียงแต่จะผลิตสินค้าหลากหลายชนิด เพื่อตอบสนองความต้องการของประชากรกว่า 50 ล้านคน ภายในประเทศเท่านั้น หากทว่ายังสามารถส่งออกไปสู่ตลาดโลกในปริมาณที่เพิ่มขึ้นโดยลำดับ ทั้งนี้พิจารณาได้จากอัตราการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยเกือบ 10 % ในขณะเดียวกันมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรมก็มีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น จากระดับเฉลี่ย 20.8 % ในปี 2528 และเพิ่มขึ้นเป็น 21.4 % ในปี 2529 ซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอีกด้วย (ตารางที่ 1.1)

ในปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมได้ขยายตัวและก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จากอุตสาหกรรม การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก นับแต่ปี 2528 เป็นต้นมา ภาคอุตสาหกรรมของไทย ได้เพิ่มบทบาทขึ้นมาเป็นภาคผู้นำในการนำรายได้เงินตราต่างประเทศแทนภาคเกษตรกรรมภายในปี 2528 มูลค่าส่งออกภาคอุตสาหกรรมมีมูลค่ารวม 95,615 ล้านบาทหรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.4 ของยอดส่งออกรวมของประเทศ ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมมีมูลค่าส่งออกลดลงจาก 78,292 ล้านบาท ในปี 2527 เหลือ 73,398 ล้านบาท ในปี 2528 หรือร้อยละ 38 ของยอดส่งออกรวมและในปี 2529 อันเป็นปีสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ปรากฏว่ามูลค่าการส่งออกภาคอุตสาหกรรมมีถึง 125,000 ล้านบาทหรือประมาณ 55 % ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมมีมูลค่าส่งออกเพียง 77,800 ล้านบาท หรือ 34 % ของยอดส่งออกรวม (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.1 สัดส่วนมูลค่าเพิ่มในสาขาการผลิต (ราคาคงที่ปี 2515)

หน่วย : เบอร์เซนต์

ภาคการผลิต	2525	2526	2527	2528	2529
ภาคเกษตรกรรม	24.2	23.7	23.2	23.2	22.3
ภาคอุตสาหกรรม	20.8	21.1	21.2	20.7	21.4
ภาคการก่อสร้าง	4.7	4.6	4.9	4.8	4.6
ภาคเหมืองแร่	1.4	1.3	1.5	1.6	1.6
ภาคคมนาคม-ขนส่ง	6.7	6.8	6.8	6.9	7.0
ภาคค้าส่ง-ค้าปลีก	16.3	16.0	15.9	15.8	15.9
ภาคการธนาคาร, ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	6.6	7.1	7.5	7.4	7.3
ภาคบริการ	11.5	11.4	11.5	11.7	12.1
ภาคอื่น ๆ	7.8	8.0	7.5	7.9	7.8
ผลิตภัณฑ์มวลรวม ประชาชาติในประเทศ (G.D.P.) (ล้านบาท)	324,033	343,169	362,178	373,360	386,795

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 1.2 แนวโน้มการส่งออกแยกตามสาขาการผลิต ปี 2525 - 2529

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	2525	2526	2527	2528	2529
เกษตรกรรม	73,150 (45.8)	86,484 (45.4)	78,292 (44.7)	75,398 (38.0)	77,800 (34.0)
ประมง	7,636 (4.8)	8,225 (5.6)	8,648 (4.9)	10,590 (5.8)	14,376 (6.2)
ป่าไม้	102 (0.06)	109 (0.07)	104 (0.06)	365 (0.2)	640 (0.3)
เหมืองแร่	9,824 (15.5)	6,806 (4.6)	7,588 (4.3)	10,126 (5.2)	7,550 (3.3)
อุตสาหกรรมการผลิต	63,205 (39.8)	61,358 (41.9)	76,085 (43.4)	98,615 (49.4)	125,000 (55.0)
อื่น ๆ	5,811 (3.6)	3,490 (2.4)	4,474 (2.6)	3,272 (1.7)	5,722 (2.5)
รวม	159,728	146,472	175,327	193,366	231,228

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคืออัตราที่เปลี่ยนแปลงจากปีก่อน (%)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ จะเห็นได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่หารายได้เข้าประเทศเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยตลอดจาก 6,922.9 ล้านบาทในปี 2521 หรือร้อยละ 8.3 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด เป็น 23,668 และ 31,637 ล้านบาท ในปี 2528 และ 2529 หรือร้อยละ 12.24 และ 13.68 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด (ตารางที่ 1.3) เฉพาะช่วง 8 เดือนแรกของปี 2530 ผลิตภัณฑ์สิ่งทอก็มีการส่งออกถึง 21,625 ล้านบาท (ตารางที่ 1.4) นับเป็นอุตสาหกรรมที่หารายได้เข้าประเทศเป็นอันดับหนึ่ง และมีการพัฒนา พร้อมทั้งขยายตัวอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและเศรษฐกิจโดยรวม หอสรุปได้ดังนี้คือ

1. เป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงที่สุดในภาคอุตสาหกรรม สัดส่วนของมูลค่าเพิ่ม (Total Value Added) ของหมวดอุตสาหกรรมสิ่งทอ ต่อมูลค่าเพิ่มทั้งหมดของหมวดอุตสาหกรรม มีแนวโน้มสูงขึ้นโดยตลอดจากร้อยละ 22.4 ในปี 2521 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28.80 ในปี 2529 สร้างมูลค่าเพิ่มให้ประเทศสูงถึง 22,141 ล้านบาท

2. เป็นอุตสาหกรรมที่สามารถผลิตส่งออก และนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นมูลค่าปีละนับหมื่นล้านบาท เช่น ในปี 2529 มูลค่าส่งออกของผลิตภัณฑ์หมวดสิ่งทอเท่ากับ 31,637 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.68 ของมูลค่าส่งออกรวมทั้งประเทศ

3. เป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยให้เกิดการจ้างงานมากที่สุดอุตสาหกรรมหนึ่ง โดยมีการจ้างแรงงานกว่าหกแสนคนในปี 2529 (ตารางที่ 1.5)

แต่จากพื้นฐานอุตสาหกรรมภายในประเทศ มาจากอุตสาหกรรมขนาดย่อมหรืออุตสาหกรรมภายในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ส่วนมากไม่ค่อยมีระบบที่แน่นอน และมีขีดความสามารถที่จำกัด เมื่อธุรกิจขยายตัวมากขึ้นจนมีความซับซ้อน และมีขอบเขตกว้างขวางมาก ขีดความสามารถในการจัดการและควบคุมค่าเป็นการจะขาดประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดปัญหามากมายและสภาวะชะงักงันหรือถดถอย ประกอบกับสภาวะการแข่งขันสูงในปัจจุบัน พร้อมทั้งวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ล้นหลามเข้ามาในระยะกระชั้นทำให้เกิดความสับสนและยุ่งยากต่อการปรับตัวและกำหนดแนวค่าเป็นการที่ถูกต้อง เช่น การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเหมาะสมกับสภาพสังคม และเศรษฐกิจ ต้องประสบปัญหานานาประการซึ่งถ่วงความก้าวหน้า และลดโอกาสทางการค้าที่พึงได้ ก่อให้เกิดการกระทบต่อความเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของประเทศด้วย

ตารางที่ 1.3 แสดงมูลค่าเพิ่มทั้งหมดและมูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมสิ่งทอ

หน่วย : ล้านบาท

ปี	มูลค่าเพิ่มทั้งหมด			มูลค่าการส่งออก		
	(1)	(2)	(1)/(2)	(3)	(4)	(3)/(4)
	ภาคอุตสาหกรรม สิ่งทอ	รวมทั้ง ประเทศ		ภาคอุตสาหกรรม สิ่งทอ	รวมทั้ง ประเทศ	
2521	11,757	52,521	22.38	6,922.9	83,063	8.3
2522	12,724	57,841	21.99	8,804.8	108,178	8.1
2523	14,405	60,597	23.77	9,969.1	132,041	7.5
2524	15,623	64,490	24.42	12,812.4	150,218	8.5
2525	16,948	67,318	25.18	14,899.7	157,203	9.5
2526	18,160	72,252	25.13	14,420.2	145,076	9.9
2527	19,285	76,944	25.06	19,258.5	173,520	11.1
2528	20,329	77,425	26.26	23,688.0	193,366	12.24
2529	22,141	82,612	26.80	31,637.0	231,228	13.68

หมายเหตุ : มูลค่าเพิ่มทั้งหมดที่ใช้ราคาคงที่ปี 2515

ที่มา : 1) กองบัญชีรายได้ประชาชาติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1.4 มูลค่าส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมสำคัญ 6 เดือนแรกและแนวโน้มปี 2530

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2528	2529	2530 (6 เดือนแรก)	ตลอดปี* 2530
1. ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	23,668 (22.9)	31,637 (33.7)	21,625 (52.1)	40,000 (26.4)
2. แผงวงจรไฟฟ้า	8,249 (12.2)	11,617 (40.8)	5,420 (-8.5)	16,800 (24.6)
3. อัญมณีและเครื่องประดับ	8,159 (15.4)	13,165 (54.5)	8,600 (57.3)	15,000 (13.9)
4. อาหารทะเลกระป๋อง	8,504 (33.8)	10,928 (28.5)	5,644 (8.4)	12,000 (9.8)
5. ผลิตภัณฑ์พลาสติก	3,435 (16.9)	4,562 (32.8)	3,000 (50.0)	6,200 (36.0)
6. รองเท้า	1,355 (32.1)	1,575 (16.3)	2,219 (40.8)	4,200 (31.9)
7. สัมภาระกระป๋อง	3,291 (14.9)	3,183 (-3.3)	2,162 (8.4)	3,500 (9.9)
8. หนังสือนัก	5,461 (3.7)	3,058 (-44.0)	1,680 (-5.0)	3,268 (6.9)
9. เพอร์นิเจอร์	1,318 (29.3)	1,867 (41.7)	1,120 (33.4)	2,250 (20.5)
10. คอนกรีตประติมากรรม	913 (20.7)	1,146 (25.5)	580 (18.2)	1,450 (26.5)
11. ของเด็กเล่น	438 (93.0)	650 (48.2)	520 (300.0)	1,000 (53.8)

หมายเหตุ : * ตัวเลขประมาณการ

ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงการเปลี่ยนแปลงเทียบกับช่วงเดียวกันกับปีก่อน

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 1.5 แสดงการจ้างงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ

Production Workers พนักงานในสายการผลิต

ประเภทสิ่งทอ	2525	2526	2527	2528	2529
บันค้าย	34,216	36,880	36,337	37,508	35,540
ทอผ้า	34,742	35,310	35,942	36,286	37,048
ดักผ้า	21,190	22,408	22,983	23,634	25,657
พอกย้อม ผ้าฝ้าย	7,815	8,370	8,735	9,122	9,763
พอกย้อม ผ้าใยประคิษฐ์	10,288	11,298	11,872	12,733	13,945
เสื่อผ้านุ่งหม	282,549	379,997	383,587	392,070	412,847
เส้นใยประคิษฐ์	5,432	6,343	6,577	7,060	7,411
ค้ายตลอด	3,285	3,414	3,577	3,613	3,941
อวน แห	6,776	6,868	6,883	7,000	7,260
ถุงเท้า	4,258	4,458	4,690	5,018	5,413
พนักงานในสายการผลิต	511,151	515,346	521,183	534,044	558,825
พนักงานทั้งหมด					
Total Employees	546,011	550,493	544,251	568,543	600,960

ที่มา : สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย

เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดจากผลการผสมผสานของ องค์ประกอบหลาย ด้านด้วยกัน เช่น คุณภาพของแรงงานและความชำนาญเฉพาะด้าน เทคโนโลยีและวิชาการ เกี่ยวกับการผลิต และการจัดการที่เหมาะสม การใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างถูกวิธี และ ประหยัด รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีในด้านการค้าวงซีพ ตลอดจนมาตรการและขั้นตอนการ ค่าเงินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐ ซึ่งจะเห็นว่าล้วนแต่เป็นปัญหาที่ยากแก่การแก้ไข และ จัดการได้อย่างหวังผลโดยลำพังภายในของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กรโดยส่วนใหญ่ ดังนั้นการ ชงักปัญหา หรืออุปสรรคที่เผชิญหน้าอยู่นี้ จึงเป็นสิ่งที่ควรแก่การให้ความร่วมมือช่วยเหลือของ ทุกฝ่าย โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษา หน่วยงานของ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ตลอดจนสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น

สิ่งจำเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาลักษณะนี้เป็นเหตุแห่งการถ่วงความเจริญของ องค์กรใด ๆ คือข้อมูลข่าวสารที่ดีและน่าเชื่อถือ ใช้สำหรับการวิเคราะห์ประมวลเหตุของปัญหา และอุปสรรค เพื่อเสนอข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์ ที่จะนำไปประกอบการวางแผนแก้ไขปัญหา แต่สภาพความจริงกับปรากฏว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีความจำเป็น กลับอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย ตามหน่วยงานต่าง ๆ นาน่าเกิดประโยชน์เท่าที่ควร ประกอบกับขั้นตอนการขอข้อมูลจากหน่วย งานดังกล่าวยุ่งยากและใช้เวลานานมาก ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลในสิ่งที่ต้องการหรือปัญหาที่ กำลังประสบอยู่ ยุ่งยากและเสียเวลานานมาก รวมทั้งเสียค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุ อาจทำ ให้ได้ข้อมูลข่าวสารไม่ทันห่วงที่กับสภาวะการณ์ปัจจุบัน ดังนั้นการมีระบบฐานข้อมูลอุตสาหกรรม สิ่งทอ และให้ข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ อุตสาหกรรมนี้และหน่วยงานที่สนใจ หรือเกี่ยวข้องได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ ด้วยความ สะดวกและทันกำหนดเวลา อันเป็นการแก้ไขปัญหามาขึ้นตอนหนึ่งในกระบวนการทั้งหมด ซึ่งยัง ผลาให้ขั้นตอนอื่น ๆ สำเร็จลุล่วงได้เร็วขึ้น ในส่วนข้อสนเทศจะเป็นข้อมูลหรือการศึกษาที่หน่วย งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประกอบการวิเคราะห์การหรือแนวทางการป้องกันแก้ไข หากให้ส่วนรวม สามารถป้องกันและชงักปัญหา ยังผลให้การพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอสามารถก้าวหน้าต่อไปอย่าง มั่นคง ด้วยการยืนอยู่บนขาของตนเอง

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานโยบายและอุปสรรคของอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์
เพื่อสรุปได้ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอเพื่อเก็บเป็นฐานข้อมูล
2. รวบรวมและสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นภายในอุตสาหกรรมสิ่งทอ
3. เสนอแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหของอุตสาหกรรมสิ่งทอ

1.2 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้างนี้มีขอบเขตดังนี้คือ

1. สํารวจและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอที่มีแรงงานตั้งแต่ 50 คน
ขึ้นไป หรือมีเงินทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป ในบริเวณกรุงเทพมหานคร และจังหวัด
ใกล้เคียง (นทบุรี, สมุทรปราการ, นนทบุรีและสมุทรสาคร)
2. ศึกษาและสำรวจข้อมูลเฉพาะแต่ละประเภทของอุตสาหกรรมสิ่งทอ (ปั่นด้าย
ทอผ้า, และเสื้อผ้าสำเร็จรูป) เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางแก้ไขสำหรับปัญหาของ
อุตสาหกรรมสิ่งทอ
3. จัดวางรูปแบบ แบบฟอร์มรายงานข้อสนเทศ และแบบฟอร์มข้อมูลที่จะเป็นค้อง
ใช้ของระบบฐานข้อมูลในอุตสาหกรรมสิ่งทอ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยถึงการศึกษานโยบายและอุปสรรคของอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทย
จะได้ประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

1. ใช้เป็นฐานข้อมูลอุตสาหกรรมสิ่งทอ
2. ใช้เป็นแนวทางพิจารณาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหภายในอุตสาหกรรมสิ่งทอ
3. ใช้เป็นแนวทางพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งทอ สำหรับหน่วย
งานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

1.4 ขั้นตอนของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้วางขั้นตอนของการศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง หรือเกี่ยวเนื่องกับปัญหา และอุปสรรคของอุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประเทศ
2. ออกแบบระบบฐานข้อมูล
3. ทหการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวม โดยการแจกแจงกลุ่มข้อมูล ตามรายละเอียดที่ทำการสำรวจและ เปรียบเทียบเป็นอัตราส่วนในแต่ละจุดข้อมูล
5. ประมวลผลและวิเคราะห์ปัญหา
6. สรุปและเสนอแนะ

1.5 รายงานการสำรวจงานวิจัย

Charsobut และ Piputsitee (1985) ได้ศึกษาเรื่อง Labour and Employment in Small - Scale Manufacturing in Thailand ผลการศึกษาหาให้ทราบปัญหาแรงงานต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมขนาดย่อม และปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ เป็นปัญหาสำคัญอันเนื่องมาจากนายจ้างและแรงงานเองแต่การศึกษาที่ยังไม่ทำให้ศึกษาวเคราะห์ถึงพฤติกรรมของคนงานในการฝึกงานหรืออันฝึกงาน จากการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ และปัจจัยที่มีผลต่อระยะเวลาการฝึกงาน

ศิริ ผาสุก (2511) ผลการศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมในประเทศไทย ได้กล่าวถึงการช่วยเหลือ และส่งเสริมทางด้านแรงงานว่า การจัดตั้งสถาบันแรงงานฝีมือแห่งชาติขึ้นที่กรมแรงงาน การอบรมต่าง ๆ ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมและศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทย ยังไม่สามารภที่จะทำให้แรงงานที่ได้รับการฝึกอบรมเหล่านี้ มีความรู้พอที่จะออกมาเป็นช่างฝีมือได้เต็มที่ เพราะมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกอบรม คือ เครื่องมือ เครื่องจักร ที่นำมาใช้ในการฝึกอบรมมีอยู่จำนวนน้อย และการจัดหลักสูตร มักจะเป็นไปตามที่ ผู้มีหน้าที่ในสถาบันเหล่านั้นเป็นผู้กำหนด ขาดการประสานงานกับเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมและหน่วยราชการด้วยกันเอง

มงคล สอนสวัสดิ์ (2519) ได้ศึกษาค่าแรงจูงใจในอุตสาหกรรมสิ่งทอ สรุปได้ว่า มีโรงงานที่ใช้ค่าแรงจูงใจร้อยละ 62.5 ของจำนวนโรงงานที่สำรวจ ส่วนโรงงานที่ไม่ได้ใช้ระบบค่าแรงจูงใจ ได้นำสิ่งจูงใจอื่น ๆ ทั้งที่เป็นตัวเงิน และนำมาเป็นตัวเงินมาใช้บริหารงาน เช่น การจ่ายเบี้ยขยัน โบนัส การจัดหอพัก และบริการรถรับ-ส่ง การจ่ายเครื่องแบบ และข้าวเบส่า เป็นต้น โดยเขาให้เหตุผลว่า ผลงานของคนงานขึ้นอยู่กับการทำงานของเครื่องจักร การใช้ระบบค่าแรงจูงใจไม่สามารถเร่งผลผลิตได้ ควรหาวิธีการกระตุ้นให้คนงานเกิดความรู้สึกอยากทำงานและมาทำงานอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามระบบค่าแรงจูงใจได้รับการยอมรับจากผู้จัดการ หัวหน้างาน และคนงานเป็นส่วนใหญ่ ผลของค่าแรงจูงใจนั้นมีทั้งผลดีและผลเสียต่อนายจ้างและลูกจ้าง

สมชาย ทรงศักดิ์เคชา (2520) ได้ค้นคว้าเทคนิคต่าง ๆ ของวิศวกรรมอุตสาหกรรม เพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยมีคุณภาพดี มาใช้กับอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป เพื่อการส่งออก ซึ่งมีเทคนิค การเขียนแบบ, การวางแผนและควบคุมการผลิต, การจัดสายงานให้สมดุลย์, ระบบค่าแรงจูงใจ, การฝึกอบรม, การควบคุมคุณภาพ และ เทคนิคการกำหนดต้นทุนมาตรฐาน

วรากรณ์ บุญศรีทธา (2521) ได้ศึกษากรรมวิธี และต้นทุนการผลิตเส้นไหมเย็น หอสรุปได้ว่า โรงงานสาวไหมส่วนใหญ่ยังใช้เครื่องจักรนึ่งทันสมัย ทำให้ได้ผลผลิตน้ำดีคุณภาพ บางโรงงานยังไม่สามารถใช้เครื่องจักรได้เต็มประสิทธิภาพจึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูง นอกจากนี้ โรงงานสาวไหมยังไม่ได้รับการช่วยเหลือจากสถาบันทางการเงินของรัฐบาลอย่างจริงจัง ทำให้การผลิตเส้นไหมเย็นยังไม่เพียงพอับความต้องการภายในประเทศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสง สงวนเรือง และคณะ (2521) ทำการศึกษาเรื่อง อุตสาหกรรมขนาดย่อม และขนาดกลางในประเทศไทย สรุปผลการวิจัยได้ว่า สินค้าที่ผลิตโดยโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเพื่อการบริโภค โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก มีอัตราส่วนการใช้ทุนต่อแรงงานต่ำกว่าโรงงานที่มีขนาดใหญ่กว่า สัดส่วนการใช้ทุนต่อแรงงานโดยทั่วไปสูงขึ้นตามขนาดโรงงาน และอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนในอัตราสูง ไม่ปรากฏว่ามีประสิทธิภาพการใช้ทุนดีกว่าอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนในอัตราต่ำ สำหรับด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตได้สรุปว่า กิจกรรมขนาดใหญ่ ใช้เทคนิคการผลิตที่ต้องอาศัยเงินตราต่างประเทศมากกว่ากิจกรรมขนาดเล็ก

โสภา งามนนท์ (2522) ได้ศึกษาการบริหารค่าจ้างและเงินเดือนของอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทย สรุปว่าระบบและวิธีการบริหารค่าจ้างเงินเดือนในสถานประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทย ยังขาดหลักวิชาการ ที่ควรจะนำมาใช้เป็นมูลฐานของการกำหนดอัตราค่าจ้างเงินเดือนที่เป็นธรรมในแต่ละสถานประกอบการ ตลอดจนการจ้างงานก็นิยมจ้างเป็นลูกจ้างรายวัน ซึ่งไม่สร้างความรู้สึกรับผิดชอบในการทำงานให้แก่พนักงานเท่าที่ควร มุ่งเน้นแต่เพียงจะช่วยลดค่าเช่าจ่ายค่าจ้างเดี๋ยวนั้น ย่อมไม่เป็นการเพียงพอสำหรับการสร้างความตั้งใจและสร้างความรักให้กับพนักงานรักบริษัท

ยงฉัตรพร ใสละสูตและคณะ (2522-2525) ได้ทดลองเพื่อหาวิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกิจกรรมอุตสาหกรรมสิ่งทอ ในอันที่จะแยกใยออกจากใบสับปะรด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดกรรมวิธีรายได้เพิ่มขึ้นและยกระดับฐานะเศรษฐกิจ สังคม ของประเทศให้สูงขึ้น ปรากฏว่า การชุกตัวของเครื่อง ซึ่งคัดแปลงจากการทำงานของเครื่องชุกคานบ้านศรนารายณ์ เหมาะสำหรับงานอุตสาหกรรมมากที่สุด ให้เส้นใยร้อยละ 1.9 ถึง 2.5 ซึ่งเป็นปริมาณใกล้เคียงกับผ้าฝ้าย เส้นใยที่ได้กระด้าง และติดกันเป็นแพ แยกเป็นเส้นเดี่ยวด้วยสารช่วยย่อย (Enzyme = Pectinase) หากให้นุ่มและเส้น ด้วยสารทำให้นุ่มประเภท แคทาอออน และน้ำมันแร่ ใช้ผสมกับโซเดียมไฮดรอกไซด์เพื่อให้เกาะยึดกันเป็นเส้นด้าย ขนาด 20 ให้ความต้านแรงดึง 225 กรัม การยัดตัวร้อยละ 57 ถ้าเป็นเส้นด้ายใบสับปะรดล้วน จะให้เส้นด้ายขนาด 4-8 ทอ และยอมสึกต่งแต่ได้ดี เช่นเดียวกับผ้าฝ้ายผสมโซเดียมไฮดรอกไซด์

เรวดี ตั้งวงษ์เจริญ (2525) ศึกษาต้นทุนการผลิตและราคาประกัน ของการผลิตฝ้ายในประเทศไทย พบว่าเนื้อที่เพราะปลูกขนาด 9-16 ไร่ มีต้นทุนการผลิตต่อไร่ต่ำสุด และผลผลิตต่อไร่สูงสุด เนื่องจากเป็นขนาดที่เหมาะสมกับการใช้ปัจจัยการผลิต ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และพบปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการใช้ยาปราบศัตรูฝ้าย เกษตรกรต้องใช้จ่ายยาปราบศัตรูฝ้ายเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีราคาแพง ตลอดจนการพ่นยาปราบศัตรูฝ้ายในฤดูกรีซ ส่วนปัญหาด้านการตลาด และราคาประกันนั้นพบว่า ต้นทุนการผลิตฝ้ายในขนาดเนื้อที่ 1-8 ไร่ ที่เกษตรกรปลูกกันมากยังสูงกว่าราคาประกันของรัฐ การพิจารณาคุณภาพฝ้าย เพื่อกำหนดราคาของเจ้าหน้าที่ เพื่อการค้าการตลาดเพื่อเกษตรกร ยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการชี้ขาดที่เหมาะสม

นคร ยิ้มศิริวัฒน์ (2526) ได้ทำการศึกษา การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผ้าไหม โดยชี้ให้เห็นว่า คุณภาพและปริมาณการผลิตผ้าไหมขึ้นอยู่กับข้อจำกัด ปัจจัยที่หนึ่ง คือ เส้นไหม ปัจจัยที่สอง คือ เทคโนโลยี และปัจจัยที่สาม คือ แรงงาน แต่การแก้ไขประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมโดยการเพิ่มฝีมือแรงงานให้สูงขึ้นอย่างเดียวนั้น ไม่สามารถจะเพิ่มประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมทอผ้าไหมได้

ณัฐพล ชันธะชัย (2526) ทำการวิจัยเรื่อง FOREIGN DIRECT INVESTMENT AND TECHNOLOGY TRANSFER AND DEVELOPMENT IN THAILAND โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง การลงทุนจากต่างประเทศ และกระบวนการถ่ายโอนและพัฒนาเทคโนโลยีของประเทศไทย ในการวิเคราะห์ได้เลือกศึกษาอุตสาหกรรม 2 ประเภท คือ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ยังได้จำแนกประเภทของกิจการออกตามลักษณะที่คล้าย โดยจำแนกเป็นกิจการของท้องถิ่น กิจการชาวญี่ปุ่นและกิจการชาติอื่น ๆ และสรุปผลการวิจัยได้ว่า กิจการต่างชาติของอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภท ได้รับเทคโนโลยีจากบริษัทแม่หรือสาขาใหญ่ (Parent's Companies) ขณะที่กิจการของท้องถิ่นได้รับเทคโนโลยีจากประสบการณ์การประดิษฐ์ขึ้นเอง (Self Invention) หรือจากกิจการอื่น ๆ และพบว่าข้อจำกัด และเงื่อนไขที่สำคัญของการถ่ายโอนเทคโนโลยี คือ ข้อจำกัดด้านการตลาด คือ อันกรณีของประเทศเจ้าของเทคโนโลยี (Technology Suppliers) มักตั้งเงื่อนไขให้ซื้อวัตถุดิบ และปัจจัยขั้นกลาง (Raw Materials and Intermediate Inputs) ด้วย โดยเฉพาะ กิจการของชาวญี่ปุ่นในอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล ในการวิเคราะห์โดยใช้

Production Function แบบ Cobb-Douglas พบว่ากิจการท้องถิ่น และกิจการของต่างชาติของอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภท มีลักษณะ Production Function ที่แตกต่างกัน ซึ่งจะแสดงถึงระดับการใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกัน กิจการของท้องถิ่นมีระดับเทคโนโลยีต่ำ และค้อยประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภท ต่างก็ให้ผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ (Constant Return to Scale) นอกจากนี้พบว่ากิจการของท้องถิ่นมีความเข้มข้นของทุน (Capital - Intensive) น้อยกว่ากิจการของต่างชาติ , อย่างไรก็ตามพบว่าความเข้มข้นของทุนขึ้นอยู่กับขนาดของกิจการมากกว่า กล่าวคือ เมื่อกิจการเป็นขนาดใหญ่นั้นจะมีความเข้มข้นของทุนเพิ่มขึ้น และกิจการของท้องถิ่นมีขนาดเล็กกว่ากิจการของต่างชาติ จากการวิเคราะห์เชิงถดถอย (Regression) ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของทุนต่อแรงงาน (Capital - Labor Ratio) กับตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables) คือ ขนาดของกิจการ ประสิทธิภาพแรงงาน (Labour Productivity) และสัญชาติของกิจการ พบว่าในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ประสิทธิภาพแรงงานระดับสูงจะมีความเกี่ยวเนื่องกัน สัดส่วนของทุนต่อแรงงานในระดับที่สูง เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้รัฐบาลมีแผนพัฒนาเทคโนโลยีที่ชัดเจน ให้มีการตั้งศูนย์การวิจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการอุตสาหกรรมเฉพาะ และสร้างสิ่งจูงใจให้นักวิทยาศาสตร์และวิศวกรหันมาพัฒนาเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น และส่งเสริมสถาบันทางสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี

สวอน ตั้งโพธิธรรม (2529) ได้ศึกษาข้อมูลในอดีตที่เกี่ยวข้องกับพลังงานที่ใช้และผลผลิตที่ได้ของอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพื่อคุณนาวนัมของการใช้พลังงาน และศึกษาวิเคราะห์ระบบพลังงานของโรงงาน ด้วยการแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคไฟฟ้า เน้นเรื่องเส้นกราฟของโหลด, ระบบแสงสว่าง, และระบบปรับอากาศ ภาคความร้อน เน้นเรื่องประสิทธิภาพของการสันดาบ และการเข้าไอน้ำ จากการศึกษาได้พบแนวทางที่สามารถประหยัดพลังงานในระบบต่าง ๆ พลังงานที่ประหยัดได้มีค่าประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ ของพลังงานทั้งหมดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ ได้แสดงให้เห็นว่า แนวทางการประหยัดพลังงานเหล่านี้ มีระยะเวลาคืนทุนที่สั้น การประหยัดพลังงานสำหรับโรงงานนี้ยังมีช่องทางที่สามารถหาได้อีก จุดที่น่าสนใจได้แก่การลดของเสียในกระบวนการผลิต การเลิกใช้ระบบอุปกรณที่ล้าสมัยและใช้พลังงานมาก การเลือกสภาวะ (อุณหภูมิ, ความดัน, เวลา, ฯลฯ) ให้เหมาะสมที่สุด สำหรับแต่ละขั้นตอนของกรรมวิธีการผลิต, และการลงทุนใช้เทคโนโลยีใหม่ในกระบวนการผลิต

จิรพร เอี่ยมศรี (2529) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ราคาและตลาดผ้าขนหนูในประเทศไทย
สรุปได้ว่าราคาผ้าขนหนูขายส่งกรุงเทพฯ มีอิทธิพลต่อราคาผ้าขนหนูที่เปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหว
ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์เชิงที่จะเชื่อว่า โครงสร้างตลาดค้าผ้าขนหนูในประเทศไทยมี
การแข่งขันกันน้อย โรงงานที่ผ้าขนหนูมาจากการกำหนดราคาส่วนหนึ่ง เพราะกฎหมายควบคุม
จำนวนและการขยายกำลังผลิตของโรงงานที่ผ้าขนหนูตั้งแต่ 2515 นอกจากนั้นโรงงานที่ผ้าขนหนู และ
พ่อค้าท้องถิ่นยังให้สินเชื่อนอกระบบและปราบศัตรูพืชแก่ชาวไร่ผ้าขนหนูที่คุ้นเคยกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014381